

Beszámoló a közösségi szolgálatról Komárom-Esztergom megye Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott intézményei tekintetében

„Az ember még nem ember,
csak hadonászó, veszélyes kamasz.
Az ember akkor lesz ember,
ha átvilágítja mélyéig önmagát,
s a benső világosságából
környezetére sugarat bocsát.”
(Weöres Sándor: Protohomo)

A 2011. december 23-án elfogadott új **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény** (a továbbiakban: köznevelési törvény) a korábbinál nagyobb figyelmet fordít a nevelésre, ezért szerepel benne az az előírás, amely az **érettségi vizsgák megkezdését¹ 50 óra közösségi szolgálat** teljesítéséhez köti minden magyar tanulónak. Ez azt rögzíti a jogszabályi szinten, hogy az érettségi **nemcsak szellemi, tantárgyi tudást** mér, hanem azt a pedagógiai célt is, hogy **a szociális készségek, a társadalmi érzékenység kimunkálása is szükséges** ahhoz, hogy valaki **érett legyen**, és a középiskolai tanulmányait befejezze.

A közösségi szolgálat megszervezése tehát már a **2012/13. tanévben** esedékesség vált azok számára, akik 2016. január 1. után kezdik meg érettségi vizsgájukat, kivéve a felnőttoktatásban részt vevő tanulókat, és azon sajátos nevelési igényű tanulókat, akiket a szakértői bizottság javaslata alapján a közösségi szolgálat alól az igazgató határozatban mentesített.

A kezdeményezés pedagógiai céllal került bevezetésre, ahol a tanuló segítői szerepben kipróbálhatja önmagát és közvetlen emberi kapcsolat jöjjön létre a rászorulóval.

A közösségi szolgálat a szociális kompetencia fejlesztését célozza, illetve a társadalmi felelősségvállalást erősíti azzal, hogy a tanulók részt vegyenek olyan önkéntes tevékenységben, ami a közösség érdekét szolgálja. Nem eltitkolt cél az sem, hogy azok a tanulók, akik részt vesznek a közösségi szolgálatban, felnőttként olyan önkéntes tevékenységben is részt vegyenek, amely a helyi közösség érdekeit szolgálja.

A közösségi szolgálat megszervezését és elvégzését különböző jogszabályi szintek írják elő, szabályozzák:

- köznevelési törvény
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- 2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről.

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: Nat) kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendeletben a nevelési célok között szintén szerepel a felelősségvállalás másokért, az önkéntesség, a tágabb közösségért végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, katasztrófavédelmi, polgári védelmi és honvédelmi alapismeretek. A Nat célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítőkész magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeken a csoportokon a sajátos igényeit, élethelyzetét.

---

¹ A 2014. évi CV. törvény 2. §-a által módosított szöveg. Korábban az érettségi bizonyítvány kiadásának feltételeként volt megjelölve.

A **program célja** az *iskolák számára*, hogy a kölcsönösség elve alapján a pedagógia újfajta kultúráját, a tanár-diák viszony új módozatait honosítsa meg az élménypedagógián keresztül. Fontos, hogy minden intézmény megtalálja az általa szervezett közösségi szolgálati programlehetőségek és a saját pedagógiai programja közti összhangot.

A *fogadó szervezeteknek* pedig új erőforrást jelenthet a tanulók bevonása a hétköznapi feladataik elvégzésébe, miközben a közösségi szolgálat nem veszélyeztetheti az ott dolgozók munkahelyét, miközben nem helyettesítheti a szervezet munkatársainak szakértelmét. Az együttműködés, a kölcsönösség fontos alapérték, aminek meg kell jelennie a program minden fázisában és elemében – a részt vevő szervezetek és intézmények közt egyaránt. Kiemelt feladat a fogadó intézmények számára, hogy meghatározzák a közösségi szolgálat célját, illetve az intézmény programjába való integrálhatóságát. Különösen szem előtt kell tartani a program pedagógiai céljait, és azt, hogy a segítő és a segített között – lehetőleg hosszú távú – közvetlen kapcsolat jöjjön létre.

A közösségi szolgálat teljesítése során az alábbi területeket választották a gyerekek:

- egészségügy
- szociális- és jótékonyági tevékenység (idősek otthonában közös programokon való részvétel, beszélgetések az idősekkel, a Máltai Szeretetszolgálattal közösen végzett tevékenységek)
- oktatás (alacsonyabb évfolyamon tanuló, vagy általános iskolás diákok korrepetálása)
- kultúra és közösség (műsorokban való szereplés, falunapi, közösségi rendezvények szervezésében, programok lebonyolításában, nyári táborokban programok szervezésében, lebonyolításában, felügyeletben való részvétel)
- környezet- és természetvédelem (közvetlen környezet tisztántartására, szépítésére szervezett társadalmi munkában való részvétel)
- katasztrófavédelem
- óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenység
- egyéb (állatmenhely, iskolai karbantartás, iskolai parkosítás, alapítvány segítői)

A *fogadó szervezetek* között vannak – a teljesség igénye nélkül - óvodák, tűzoltóság, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat, vöröskereszt megyei szervezete, könyvtárak, kórház, a Monostori Erőd, kultúrházak, művelődési házak, bölcsődék, iskolák (többségi és speciális is), önkormányzatok, egyházközösségek, szeretetszolgálatok, állatvédő egyesületek, múzeumok, idősek otthona, különböző szabadidős- és sportegyesületek, a Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt., megyei rendőr-főkapitányság, mozgáskorlátozottak egyesülete.

A 2012/13. tanév javarészt az ismerkedés jegyében telt el:

- jogszabályi előírások tanulmányozása
- a már meglévő jó gyakorlatok és ötletek összegyűjtése (voltak iskolák, ahol a közösségi szolgálat a kötelezővé tétel előtt is létezett)
- helyi viszonyok feltérképezése
- koordináló pedagógus kijelölése

- szükséges dokumentumok elkészítése, nyomtatványok kitöltése, dokumentáció előkészítése.

Az azóta eltelt időszakban már minden intézményben kialakult a közösségi szolgálat lebonyolításának gyakorlata, menete, eljárásrendje.

Minden intézmény azt nyilatkozta, hogy a tanulók szívesen kapcsolódnak be a közösségi szolgálatba. Jól érzik magukat, hiszen olyan területre mennek, amelyek általuk választottak. Szívesen mesélnek tapasztalataikról, élményeikről.

A befogadó szervezetektől, intézményektől eddig csak pozitív megerősítések érkeztek. Mindenhol elégedettek a diákok munkájával, viselkedésével, együttműködő készségével. Sokan visszavárják a gyerekeket, és a jövőben is számítanak segítségükre.

A **mellékelt táblázatban** olvasható, hogy állnak az intézmények az előírt 50 óra teljesítésével, milyen területeket részesítenek előnyben a tanulók.

Fontosnak tartom megemlíteni a 2012-ben kiírásra került TÁMOP-3.2.1.A-11/2 Közoktatási intézmények szerepbővítése, újszerű intézményi együttműködések kialakítása (tanulást segítő támogató formák bevezetése) című pályázatot.

A program egyik aktualitását egyrészt az adta, hogy 2011 az *önkéntesség európai éve* volt, másrészt Magyarországot az elmúlt időszakban többször sújtó viharok, árvíz, vörösiszap-katasztrófa a társadalom egészéből váltotta ki a közösségi összefogást, s rámutatott a szolidaritás egész nemzetet erősítő erejére.

A **pályázat célja**, hogy a felnövekvő nemzedékek körében szemléletváltás következzen be a szűkebb és tágabb környezetükhöz, a rászorulókhöz, és a közjóhoz fűződő viszonyuk tekintetében. Ezzel a fiatalok lehetőséget kapnak az aktív állampolgári létre való felkészülésre. Saját élményű tanuláson keresztül kívánjuk fejleszteni szociális érzékenységüket, és számos olyan kompetenciájukat (együttműködés, problémamegoldás, projektmenedzsment, felelős döntéshozatal, vezetői készségek, stb.), amelyek megszerzése elengedhetetlen a tudatos, felelősségteljes állampolgári léthez.

A **pályázat rész céljai** között szerepelt az oktatási reform támogatása, az nevelési-oktatási intézményi közösségi szolgálatban résztvevő diákok számának növelése, az érettségi előfeltételként országosan bevezetésre kerülő kötelező program előkészítése megfelelő számú közoktatási intézmény közreműködésével, a pedagógusok számára tapasztalati tanulás lehetőségének biztosítása a közösségi szolgálat tárgyában, a befogadó intézmények minél nagyobb számú bevonása, hogy felkészülhessenek az országos igények fogadására.

Komárom-Esztergom megyében három középiskola, az Esztergomi Dobó Katalin Gimnázium, a Kultsár István Szakközép és Szakiskola, valamint a Zsigmondy Vilmos Gimnázium és Informatikai Szakközépiskola együtt pályázott és nyert. A projekt fizikai megvalósítása 2013.09.01-től 2014.08.31-ig tartott. A diákok e projekt keretein belül végezték a közösségi szolgálatot. A tanulók vállalták idős emberek segítségét otthonukban, valamint életinterjúkat készítettek idős emberekkel, parkrendezést, közösségi terek tisztítását, rendezését, kerítésfestést.

Tatabánya, 2015. február 9.

Berczellyné Nagy Marianna
tatabányai tankerületi igazgató

Határozati javaslat

A Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés

megköszöni Berczellyné Nagy Marianna asszonynak, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Tatabányai Tankerülete igazgatójának értékes tájékoztatóját a közösségi szolgálatról Komárom-Esztergom megye Klebelsberg Intézményfenntartó Központ által fenntartott intézményei tekintetében.

Határidő: 2015. február 26.

Felelős: Popovics György, a közgyűlés elnöke